

פארדיה

שיא חיי הכנסת בשבוע שעבר היה היכוח המדיני הגדול.

למעשה היה זה ויכוח תלת-צדדי: עמדת גולדה מאיר, שנתמכה על-ידי דוברי הקר אליציה, עמדת מנחם בגין, שנתמך על-ידי האופוזיציה הימנית, ועמדתו שלנו (ראה מסגרת). שרבים בבית הסכימו לה באופן חשאי, בשיחות, במסדרונות, ועל-ידי הבעת הפנים בעת ההאזנה.

הבהיר את המצב הדרישה הקטן שאירע בעת נאום-התשובה של גולדה מאיר. גולדה שללה את גבול הפסקת-האש ואת גבול ה-4 ביוני. בגין טען בצדק ששום ער כי אינו מסכים לגבולות הביטחון לפי גירסת הממשלה, הכוללים סיפוח שטחים רחבים.

גולדה מאיר (בדברה על הגבול ה מוצע על-ידי גח"ל): האם זה מתקבל על ידי דעתו האם יש ביניכם איש אחד שמאמין (שהערבים יסכימו לה)? איש אחד?

מנחם בגין (בדברו על תביעת ה ממשלה לספח את שארם-אל-שייך וחוף ים סוף): האם את מאמינה שתקבלי את הס' כמת סאדאט לכך?

אורי אבנרי: שניכם צודקים במאה אחוז. בכל מה שאתם אומרים זה על זה. שניכם אינכם מסוגלים לעשות שלום.

רבים שמו לב לכך שהיה דמיון מפתיע בין נאומי של בגין ובין נאומי בכשרונו הריטורי המיוחד. חור בגין, שדיבר אחרי, כמעט מילה במילה על טיעונו (אותו לא שמע, כי לא נכח באולם) לגבי עמדת הממשלה, טיפשות ההחלטה לנטוש את שיחות יארינג. עד שיחזורו הטילים, וההנחה ש שיחות-יארינג יובילו בהכרח לגבולות ה-4 ביוני.

רק מסקנותיו היו הפוכות, כמובן.

★ ★ ★

הנושא החשוב השני היה שביטת המורים התיכוניים.

בד בבד עם סעולת סיעתנו בהסתדרות, שניסתה לשוא להעלות את העניין לסדר היום שם, יצאנו בדיון בכנסת בנאום שתמך ללא התייגות בעמדת המורים. פתחתי את הדברים בנעימה סרקסטית:

אורי אבנרי: לפעמים אני מצטער שאני יושב כאן כחבר-כנסת, ולא ככתב פרלמנטרי. הייתי יכול לכתוב פארוזה משעשעת על ויכוח זה.

שמענו נאום אנטי-סוציאליסטי מבריק של חברת-הכנסת שושנה ארליי-אלמזלנו (אח' דות-העבודה). חברי-גח"ל יוכלו להבא ל-

בכירי הקצינים

הלחל נאומי של אורי אבנרי על הצעה לסדר-היום של משה סנה בעניין פניית הקצינים למנחם בגין:

אורי אבנרי: נמנעתי מהצבעה, כי לא יכולתי להודות בשום צורה שהיא לא עם הצעתו והנמקתו של חבר-הכנסת סנה לא עם הנמקתו של שר-הביטחון ולא עם הנמקתו של חבר-הכנסת בגין. אשר לדברי חבר-הכנסת סנה — לא זו בלבד שלא היתה כאן הפרה פורמלית של

אדוף זאבי

אדוף שרון

מקדוה מסכ'ל, אלא שעל-ידי עצם העלאת ההצעה שלך עשית דבר לא טוב, מכיוון שאחא, חבר-הכנסת סנה, עזרת לחבר ה כנסת בגין לעורר את הרושם כאילו בכי רי הקצינים בצה"ל תומכים באיו שהיא צורה בעמדה של תנועת החרות.

השתמש בנימוקי נאום זה נגד כל שביטה במדינה.

לעומת זאת שמענו נאום סוציאליסטי מלהיב של חברת-הכנסת אסתר רזיאלי-נאור (חרות), ואני מציע לחברת-הכנסת ארליי-אלמזלנו להשתמש להבא בנאום זה, כאשר ידובר על שביטה של פועלי-הנמלים, ל משל.

שמענו נאומים מעניינים של חברי-הכנסת ניסים אליעד (ל"ע) וזלמן אברמוב (ליבר' לים), שהוכיחו בעליל שהמורים צודקים לחלוטין בשביטתם. שעל כן יש לאסור שביטות במדינה. שלא לדבר כלל על נאומי המשעשע של ח"כ מנחם פרוש (אגוד), שהכותרת שלו צריכה להיות "איש העקום בעיני יעשה".

בנאום עובדתי יבש סתתי את טענות שר-החינוך ולבסוף הגשתי הצעת-החלטה: (א) הכנסת קובעת שבנסיבות הקיימות שביטת המורים העליסודיים היא מובנה, וקוראת לממשלה לפתוח מייד במשאומן עם המורים השובתים, לשם סיפוק דרישור תיהם הצודקות ולשם הרמת קרן החינוך בישראל.

(ב) הכנסת מטילה על הממשלה לכוון אחרי תום השביטה, את הסידורים הדרושים לקידום תלמידי י"ב כדי למנוע עיכובים ב ביחנותיהם.

הנקודה האחרונה, שעליה עמדתי גם בני אומי, באה לפי בקשת תלמידי-שמניות, שפנו אלי ערב החיכוח, אני שמח שה דברים עזרו, כנראה, כי דהקא דרך הסי מול בבעיית השמיניסטים נמצא מוצא כדי להתקדם לקראת סיום השביטה, תוך כני עה-למעשה של הממשלה וקבלת עמדתנו. (אותה שעה הגישה סיעתנו בהסתדרות הצעת-החלטה לבלימת ההתייקרויות ולתש' לום תוספת-יוקר מלאה לכל העובדים מ' חודש ספטמבר, תוך הדגשה כי עיסקת' החבילה מתה למעשה).

★ ★ ★

כעבור יום נתקיים בכנסת דיון מזור, לפי יוזמת משה סנה, על טענתו של מנחם בגין ש-בכירי הקצינים בצה"ל פנו אליו בשעתו וביקשוהו שלא יפרוש מן הממ' שלה. דיון הציע להסיר את ההצעה מסדר היום, מאחר שהקצינים לא הפרו שום חוק, ואילו בגין הגן על עצמו בנאום נלהב.

אורי אבנרי

אני מתפאר ומתנאה בכך שבכירי הק צינים של צה"ל אינם תומכים בעמדתה. אשר לדברי שר-הביטחון — הוא נתן תשובה פורמלית גרידא, נכונה כנראה. אבל אין זה מספיק.

הגשתי במשך שלוש השנים האחרונות לשר-הביטחון כתרסיר שאלות על הופעת אלופים מסוימים-מאד בשירות סדיר, המו' פיעים בפני ציבורים אזרחיים וצבאיים ו' מטיפים לסיפוח השטחים. תמיד מדובר על שני אלופים: האלוף אריאל שרון והאלוף רחבעם זאבי, שאלתי תריסר פעמים לפחות את שר-הביטחון מעל דוכן זה מדוע מרשים זאת, ומדוע מדברים תמיד שני אלופים אלה דהקא. ובכל פעם הוא ענה לי תשו' בות פורמליות נכונות, אבל אני חושב ש-שר-הביטחון מוכרח לשים קץ לתופעה זו.

אשר לדברי חבר-הכנסת בגין: הקצינים היו בסדר — אתה לא היית בסדר. הם היו רשאים לפנות אליך.

מנחם בגין אתה מטיף מוסר אתה קובע משפט מי היה בסדר ומי לא? אתה מחלק ציונים?

אורי אבנרי: אתה חילקת היום ציו' ניס, וגם לי מותר לעשות זאת. אני חו' שב שאתה לא היית בסדר. לקצינים, כאנשים פרטיים, מותר היה לפנות אליך. אם הפר' קליס הצבאי אומר שזה היה בסדר — זה בסדר. אבל אין זה בסדר שראש מפלגה במדינה, מעל במה ציבורית, מפרסם ש' קצינים בכירים (ולא סתם "קצינים בכירים", אלא "בכירי הקצינים בצה"ל" כדבריו) פנו אליו וביקשו ממנו להישאר בממשלה.

להלן נאומי של ח"כ אורי אבנרי בדיון המדיני על הודעת ראש-הממשלה.

אורי אבנרי: בפתח דבריה היום, אמרה ראש-הממשלה כמה מלים על מצב יהודי ברית-המועצות, המבטאות את אשר על לב כולנו, או כמעט כולנו. אני מציע לסיעות הרוב בבית הזה להפריד, בהצעות-הסיכום שלהן בתום הדיון, בין חלק זה של הנאום ובין שאר החלקים, כדי שהכנסת כולה, או כמעט כולה, תוכל לרשום לפנייה חלק זה של הדברים, ולתת להם גושפנקה מאוחדת *.

שלושה מושכלים ראשונים

מכאן לעניינים העומדים ברומי של עולמנו, ענייני מלחמה ושלום. שלושה מושכלים ראשונים עומדים לנגד עיני בשעה זו:

- הפסקת-האש תסתיים, אם לא תהיה התקדמות בולטת לקראת הסדר שלום;
- לא יקום הסדר-שלום, אלא על גבולות ה-4 ביוני, עם שינויים קלים;
- לא יקום שלום בלי השתתפות פלסטינית.

הפסקת-האש תסתיים!

פרק ראשון: הפסקת-האש:

כמו שעון-חול גדול, שגרגריה-החול שכו יורדים בלי רחמנות, עוברים הימים היקרים של הפסקת-האש.

נשיא מצרים, גמאל עבד-אל-נאצר, קבע כלל: הפסקת-אש כמושכת פירושה השלמה עם הכיבוש הישראלי, על כן היא פסולה מבחינה מצרית. אם נסכים ואם לא נסכים לצידקת כלל זה, ברור שהוא עומד לנגד עיני המצרים, כעיקרון שהממשלה החדשה לא תוכל לוון ממנו.

אפילו תהיה ממשלה זו משוכנעת, שחידוש המלחמה ימיט אסון על הצבא המצרי, מצריים אינה יכולה להסכים להארכה ממושכת של הפסקת-האש אם לא תהיה התקדמות לשלום.

מה יקרה אם הפסקת-האש תתמוטט בעוד שלושה חדשים, בעוד חדשים, בעוד ארבעה או חמישה חדשים? מה יקרה? אם נכח בהם כפי שנצטרך להכות בהם, תגבר ההתערבות הסובייטית.

לא תהיה מלחמה ישראלית-מצרית; תהיה מלחמה ישראלית-סוב' יימית-מצרית.

מכאן — סכנת העימות הגלובאלי, עם כל הנובע מכך לגבי ביטחון ישראל. לכן, אדוני היושב-ראש, אין כל מנוס משיבה לשיחות יארינג. וכל מי שחושב, על הספסלים האלה (פפפלי גח"ל) שיש מנוס, חריהו עוצם את עיניו מראיית העובדות הבינלאומיות.

אם כן, לשם מה התכסיסים, לשם מה ההשהיות? הם לא היו דרושים לשם השגת הנשק האמריקאי. הם לא הביאו לנו שום יתרון פוליטי.

התכסיסים לא מילאו שום תפקיד וולת שניים: להכתים את המדינה. ולהשפיל את כבוד הממשלה.

להכתים את המדינה — מכיון ששושט בעולם הרושם, שההפרה הגסה של סעיף ההקפאה בידי המצרים מנוצלת על-ידי ממשלת ישראל כדי להתחמק משיחות-שלום, שהיא לא רצתה בהן מלכתחילה. דיעה זו הולכת ומשתרשת בדעת-הקהל העולמית, גם בין המדינאים בעולם, והיא פוגעת במעמדנו המדיני.

להשפיל את כבוד הממשלה — הלא הממשלה הזאת אמרה בצורה חד-משמעית, מבלי להשאיר לעצמה אף פתח קטן ביותר לנסיגה, שלא נחזור לשיחות יארינג אם לא יחזירו את הטילים אל מחוץ לאיזור ההקפאה.

כאשר ראש-הממשלה פירסמה החלטה זו ציינתי, שלא זו בלבד שאני מתנגד לתוכנה, אלא שאני סבור שמבחינה פוליטית זהו מישגה חמור. כי ההחלטה נוסחה כך שהממשלה לא השאירה לעצמה כל פתח לנסיגה מכובדת, במיקרה ויהיה צורך בכך.

היום, גבירתי ראש הממשלה, את נמצאת במצב שאת נאלצת לשנות את עמדת הממשלה. מה שאמרת היום, מה שששתמע ממה שאמרת היום, סותר לחלוטין החלטה נוקשה זו של הממשלה.

אם כן, לשם מה מחליטים החלטה נוקשה כזאת? מה זה הועיל? אנחנו נחזור לשיחות, וזה ייראה כאילו חזרנו מתוך כפייה, בעל כרחנו, במקום שנחזור בנאוה, בראש מורם, כחלק של מדיניות ישראלית יוזמה.

ויכוח עם גולדה

ראש-הממשלה גולדה מאיר: על הטילים, על ההפרה הזאת, אינך מוצא

לנכון לומר מילה.

אורי אבנרי: יש הרבה מה להגיד, גבירתי ראש-הממשלה. היתה הפרה גסה של סעיף ההקפאה.

שמואל תמיר: זאת אתה אומר עכשיו. באותו יום אמרת שזה היה צעד של

הרגע האחרון.

אורי אבנרי: גם אז אמרתי שהיתה הפרה.

אני חושב שהצורה שבה נכנסה לתוקפה הפסקת-האש, והצורה שבה הובא לאחר

מכן סעיף ההקפאה המפורש — אינן מעידות על כשרון רב של ממשלת ישראל.

אם נאמר זאת בצורה עדינה.

ראש-הממשלה גולדה מאיר: אתה מצייר המונה של רצון לשלום וכל

הדברים הטובים; תגיד לנו מה עם הטילים, מה צריך לעשות ואיך צריך להשלים

אתם?

אורי אבנרי: אני מודה לך על השאלה, ואני אשיב עליה.

דעתי היא שהיתה הפרה גסה של סעיף ההקפאה. זוהי בעייה צבאית, המחייבת

תשובה צבאית. אחת התשובות הצבאיות האפשריות היא החזרת המאזן הצבאי

על כנו על-ידי חימוש וציוד.

אינני מאמין, ואת אינך מאמינה, גבירתי ראש-הממשלה, שאפשר להזיז את

הטילים אחורה.

שמואל תמיר: קדוש! — כה אמר סאדאט.

אורי אבנרי: שמענו היום הצהרה של ראש-הממשלה. כולנו יודעים לשמוע

מה נאמר בה.

* סיעות הרוב לא קיבלו הצעה זו, וממילא לא נתקבלה הכרזה מאוחדת לטובת יהודי ברית-המועצות.